HR-LAB · แรงงานสัมพันธ์

การยื่นข้อเรียกร้องเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

การยื่นข้อเรียกร้องเกี่ยวกับสภาพการจ้างต้องทำอย่างไร ใช้รายชื่อกี่เปอร์เซ็นต์ ต้องเริ่มเจรจาภายในกี่วัน และถ้าตกลงกันไม่ได้ต้องแจ้งใครภายในกี่ชั่วโมง

ชื่อ _____ หน่วยงาน _____ วันที่ _____

คำถามหลัก

พนักงานยื่นข้อเรียกร้องมาแล้ว บริษัทต้องทำอะไร และมีกำหนดเวลาอะไรบ้าง

คำตอบสั้น

ข้อเรียกร้องต้องทำเป็นหนังสือ ถ้าลูกจ้างยื่นเอง ต้องมีชื่อและลายมือชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง ฝ่ายที่ได้รับต้องแจ้งชื่อผู้แทนและเริ่มเจรจาภายใน 3 วัน ถ้าไม่เจรจาหรือตกลงไม่ได้ ถือเป็นข้อพิพาทแรงงาน ฝ่ายที่ยื่นต้องแจ้งพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานภายใน 24 ชั่วโมง และพนักงานประนอมไกล่เกลี่ยภายใน 5 วัน ห้ามตอบโต้ผู้เกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง

15%	3	24	5
ของผู้เกี่ยวข้อง	**วัน**	**ชั่วโมง**	**วัน**
รายชื่อขั้นต่ำเมื่อลูกจ้างยื่นเอง	เริ่มเจรจาหลังได้รับข้อเรียกร้อง	แจ้งพนักงานประนอมเมื่อเป็นข้อพิพาท	พนักงานประนอมไกล่เกลี่ย
ม.13	ม.16	ม.21	ม.22

01 ขอบเขตของเรื่องนี้

ใครยื่นได้ · รายชื่อร้อยละ 15 · ผู้แทนเจรจาไม่เกิน 7 คน · เริ่มเจรจาภายใน 3 วัน · แจ้งข้อพิพาทภายใน 24 ชั่วโมง · คุ้มครองผู้เกี่ยวข้อง

ฐานกฎหมาย: พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ มาตรา 13 เป็นต้นไป; กฎกระทรวงแบบ/หลักเกณฑ์; DLPW Labour Relations

สิ่งที่อยากรู้หรือคำถามจากหน้างาน

01 หลักตัดสินที่ต้องใช้

1. ยื่นข้อเรียกร้องเป็นหนังสือ ถ้าลูกจ้างยื่นต้องมีรายชื่อและลายมือชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง (ม.13)
2. ลูกจ้างเลือกผู้แทนเจรจาได้ไม่เกิน 7 คน
3. ฝ่ายที่ได้รับข้อเรียกร้องต้องแจ้งชื่อผู้แทนและเริ่มเจรจาภายใน 3 วัน (ม.16)
4. ไม่เจรจาภายในกำหนดหรือตกลงไม่ได้ เป็นข้อพิพาทแรงงาน ฝ่ายที่ยื่นแจ้งพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานภายใน 24 ชั่วโมง (ม.21)
5. ระหว่างข้อเรียกร้องอยู่ในกระบวนการ ห้ามนายจ้างเลิกจ้างหรือกระทำการกระทบผู้เกี่ยวข้อง เว้นแต่เข้าข้อยกเว้นตามกฎหมาย (ม.31)

02 ตัดสินใจทีละขั้น — ไล่จากบนลงล่าง หยุดเมื่อเจอผลลัพธ์

#	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1	**ข้อเรียกร้องเป็นหนังสือ และมีรายชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของผู้เกี่ยวข้อง (หรือยื่นโดยสหภาพที่มีสิทธิ) หรือไม่**	→ ข้อถัดไป	ข้อเรียกร้องอาจไม่สมบูรณ์ แจ้งเหตุเป็นหนังสือและให้แก้ไข
2	**ฝ่ายที่ได้รับแจ้งชื่อผู้แทนและเริ่มเจรจาภายใน 3 วันหรือไม่**	→ ข้อถัดไป	ถือเป็นข้อพิพาทแรงงาน ฝ่ายที่ยื่นแจ้งพนักงานประนอมภายใน 24 ชั่วโมง
3	**เจรจาแล้วตกลงกันได้หรือไม่**	ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ ปิดประกาศ และจดทะเบียน	เป็นข้อพิพาทแรงงาน แจ้งพนักงานประนอมภายใน 24 ชั่วโมง

ใช้กับกรณีของเรา: ข้อเท็จจริงที่ต้องตรวจเพิ่ม

01 ตัวอย่างกับกรณีจริง

กรณี 1: ลูกจ้างฝ่ายผลิต 200 คนยื่นข้อเรียกร้อง

ข้อเรียกร้องขอปรับค่ากะ ยื่นโดยมีรายชื่อและลายมือชื่อลูกจ้างฝ่ายผลิต 34 คน จากผู้เกี่ยวข้อง 200 คน และตั้งผู้แทน 5 คน

ร้อยละ 15 ของ 200	**30 คน**
รายชื่อที่ได้	**34 คน**
ผู้แทนไม่เกิน 7 คน	**5 คน**

ผล: ข้อเรียกร้องครบเกณฑ์ บริษัทต้องแจ้งผู้แทนและเริ่มเจรจาภายใน 3 วัน

กรณี 2: เจรจาไม่ได้ข้อยุติ

เจรจาครั้งที่สองวันที่ 10 ตุลาคมแล้วตกลงกันไม่ได้

สถานะ	ข้อพิพาทแรงงาน
ฝ่ายที่ยื่นแจ้งพนักงานประนอมภายใน	**24 ชม.**
ไกล่เกลี่ยภายใน	**5 วัน**

ผล: แจ้งพนักงานประนอมข้อพิพาทภายใน 24 ชั่วโมง และเข้าสู่การไกล่เกลี่ยภายใน 5 วัน ระหว่างนี้ห้ามตอบโต้ผู้เกี่ยวข้อง

02 ลำดับเวลาและกำหนดที่ต้องไม่พลาด

วันรับข้อเรียกร้อง	ภายใน 3 วัน	ภายใน 24 ชม. หลังเจรจาไม่ได้	ภายใน 5 วัน
บันทึกวันเวลารับ ตรวจรูปแบบและรายชื่อ	แจ้งชื่อผู้แทนและเริ่มเจรจา	ฝ่ายที่ยื่นแจ้งพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงาน	พนักงานประนอมไกล่เกลี่ย

ลองคำนวณกรณีของคุณ

01 ความเข้าใจผิดที่พบบ่อย

เข้าใจผิด	ที่ถูกต้อง
ลูกจ้างยื่นข้อเรียกร้องได้ 2–3 คนก็พอ	ต้องมีรายชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของผู้เกี่ยวข้อง
นายจ้างจะเจรจาเมื่อไรก็ได้	ต้องเริ่มเจรจาภายใน 3 วัน
ลงโทษแกนนำได้ทันที	ระหว่างกระบวนการมีข้อห้ามคุ้มครองผู้เกี่ยวข้อง

02 รายการตรวจสองฝ่าย

บริษัทและฝ่าย HR

- ☐ มีขั้นตอนรับข้อเรียกร้องพร้อมผู้รับผิดชอบ
- ☐ ตั้งผู้แทนที่มีอำนาจตัดสินใจ
- ☐ เปิด legal timeline 3 วัน / 24 ชั่วโมง / 5 วัน
- ☐ บันทึกการเจรจาทุกครั้ง

ลูกจ้าง

- ☐ ตรวจรายชื่อให้ครบร้อยละ 15 ก่อนยื่น
- ☐ เลือกผู้แทนไม่เกิน 7 คน
- ☐ เก็บหลักฐานการยื่นและวันเวลา

เอกสารและหลักฐานที่ต้องมี

- ☐ หนังสือข้อเรียกร้องพร้อมรายชื่อ
- ☐ บันทึกการเจรจา
- ☐ ข้อตกลงที่ลงนาม (ถ้าตกลงได้)
- ☐ หนังสือแจ้งชื่อผู้แทน
- ☐ หนังสือแจ้งพนักงานประนอมข้อพิพาท

03 ทดสอบความเข้าใจ

1. ลูกจ้างยื่นข้อเรียกร้องเอง ต้องมีรายชื่ออย่างน้อยร้อยละเท่าไร

(ก) 10% (ข) 15% (ค) 25%

2. ฝ่ายที่ได้รับข้อเรียกร้องต้องเริ่มเจรจาภายในกี่วัน

(ก) 3 วัน (ข) 7 วัน (ค) 15 วัน

3. เจรจาไม่ได้ ต้องแจ้งพนักงานประนอมภายใน

(ก) 24 ชั่วโมง (ข) 3 วัน (ค) 7 วัน

เฉลย: 1(ข) มาตรา 13 กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง · 2(ก) มาตรา 16 กำหนดภายใน 3 วัน · 3(ก) มาตรา 21 กำหนดภายใน 24 ชั่วโมง

บันทึก

ตรวจทานเนื้อหา 9 ตุลาคม 2569 · ใช้ประกอบการตัดสินใจร่วมกับตัวบทที่มีผลและข้อเท็จจริงของแต่ละกรณี · อ่านฉบับเต็มและภาษาอังกฤษได้ที่ www.hrlab-th.com